

**Ymateb Ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon
Cyhoeddus – Arlwyo a Maeth Cleifion mewn Ysbytai**

Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu cyhoeddi argymhellion y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn dilyn ei adolygiad o Arlwyo a Maeth Cleifion mewn Ysbytai ar 17 Hydref 2016. Gweler isod ymateb i bob un o'r deg argymhelliad:

Argymhelliad 1 Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru roi mecanweithiau ffurfiol ar waith i sicrhau bod gwaith Grŵp Monitro a Gwerthuso Strategol Fframwaith Bwydlenni Cymru Gyfan yn cael ei gynnal a'i fonitro a bod adborth gan gleifion ar brydau bwyd yn cael ei ystyried fel rhan o bob gwerthusiad.

Ymateb: Derbyn

- Bydd Grŵp Monitro a Gwerthuso Strategol Fframwaith Bwydlenni Cymru Gyfan yn parhau i gwrdd. Bob blwyddyn bydd un cyfarfod ar y cyd rhwng Grŵp Monitro a Gwerthuso Strategol Fframwaith Bwydlenni Cymru Gyfan a Grŵp Maeth ac Arlwyo Cymru Gyfan i sicrhau bod croesgyfeirio rhwng y gwaith ar fwydlenni a maeth ac arlwyo. Bydd adborth cleifion ar brydau bwyd yn eitem sefydlog ar yr agenda.

Argymhelliad 2 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi canlyniadau arolygon cleifion Cymru gyfan mewn modd amserol yn y dyfodol.

Ymateb: Derbyn

- Ni fu unrhyw ofyniad gan Lywodraeth Cymru i gynnal arolwg cleifion Cymru gyfan o fwydlenni a bwyd mewn ysbytai hyd yma gan fod byrddau iechyd eu hunain, ers cryn amser, wedi cynnal arolwg boddhad cleifion o fwyd a gwasanaethau arlwyo. Roedd datblygu arolwg Cymru gyfan yn ymateb gan y grŵp Cymru gyfan i safoni'r wybodaeth a gasglwyd ar draws pob bwrdd iechyd unigol ac fe'i harweinir gan y byrddau iechyd. O ganlyniad mae'r canlyniadau'n fwy ystyrlon i bob bwrdd iechyd yn unigol er mwyn nodi meysydd o arfer da a meysydd sy'n achosi pryder. Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymo i gyhoeddi'r adroddiadau hyn a gynhrychir yn lleol.
- Ar sail Cymru gyfan mae'r canlyniadau wedi cael eu coladu a byddant yn parhau i gael eu coladu er mwyn nodi tueddiadau cyffredinol dros amser ac mae byrddau iechyd wedi rhannu'r canfyddiadau gyda Llywodraeth Cymru. Nid yw'n ddigon sensitif i nodi materion penodol y gellid bod angen eu datrys, oherwydd bydd angen i hyn ddigwydd ar lefel bwrdd iechyd unigol ac nid yw'n darparu darlun llawn ar ei ben ei hun. Yn ogystal, mae byrddau iechyd yn cynnal dulliau eraill o gasglu gwybodaeth ac adborth pwysig ar foddhad â gwasanaethau prydau a bwyd drwy gynnal archwiliadau ar y ward, grwpiau ffocws, a storïau cleifion, er mwyn ychwanegu at yr arolwg cyffredinol, i ddarparu darlun llawnach. Bydd Llywodraeth Cymru yn disgwyl i fyrddau iechyd unigol gyhoeddi unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â boddhad gyda bwyd a gwasanaethau arlwyo.

Argymhelliad 3 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu cyfres o gwestiynau i'w cynnwys yn y dogfennau nyrsio safonol ac arolygon cleifion Cymru gyfan yn y dyfodol er mwyn monitro a yw byrddau iechyd yn cofnodi ac yn diwallu anghenion diwylliannol, crefyddol a dietegol cleifion.

Ymateb: Derbyn

- Mae'r dogfennau nyrsio cyfredol yn cynnwys cwestiynau asesu sy'n nodi anghenion deietegol a ffactorau penodol yn cynnwys dylanwadau crefyddol a diwylliannol. Bydd angen i ddogfennaeth yn y dyfodol barhau i adlewyrchu'r materion hyn.
- Mae'r arolwg boddhad cleifion cyfredol yn gofyn i gleifion pan gânt eu derbyn i'r ysbyty a ydynt yn cael eu holi am eu dewisiadau neu eu gofynion deietegol. Rhoddir ystyriaeth i'r math o gwestiynau a fydd yn cael eu cynnwys mewn arolygon penodol ynghylch ffactorau diwylliannol a chrefyddol sy'n dylanwadu ar ddewisiadau deietegol.

Argymhelliad 4 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru roi'r wybodaeth ddiweddaraf ynglŷn â'r cyfnodau allweddol a nodwyd yng nghynllun gwaith y Gwybodegydd Nyrsio ar gyfer safoni dogfennaeth, a rhoi gwybod i'r Pwyllgor am unrhyw achosion o fethu â chadw at yr amserlen arfaethedig

Ymateb: Derbyn

- Rhoddwyd diweddariad i Fwrdd Gweithredol y GIG ar y prosiect dogfennaeth nyrsio ym mis Mawrth 2017.
- Mae digwyddiad rhanddeiliaid yn cael ei gynnal ar 19 Mai 2017 gyda chynrychiolwyr o bob bwrdd ac ymddiriedolaeth iechyd yng Nghymru.
- Caiff diweddariad pellach ei ddarparu i Fwrdd Gweithredol y GIG ym mis Mehefin 2017.
- Bydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn cael diweddariad ar y prosiect dogfennaeth ym mis Medi 2017.

Argymhelliad 5 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid cynnal adolygiad o drefniadau Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru ar gyfer cynllunio'r gweithlu er mwyn osgoi oedi sylweddol i'r ffrydiau gwaith allweddol oherwydd swyddi gwag neu fylchau o ran adnoddau yn y dyfodol, ac yn benodol er mwyn osgoi ailadrodd y problemau a gafwyd hyd yma wrth geisio datblygu a chyflwyno dogfennaeth nyrsio safonol.

Ymateb: Derbyn

- Mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a Phrifysgol Cymru Dewi Sant wedi creu Athrofa Wybodaeth Ddigidol Cymru i gynnig cyflenwad o fyfyrwyr i'r Gwasanaeth Gwybodeg ac i gefnogi staff presennol. Bu cynnydd hefyd mewn rhaglenni prentisiaeth.
- Penodwyd nyrs wybodeg i arwain y gwaith ar ddatblygu dogfennaeth electronig. Mae'r Gwasanaeth Gwybodeg wedi cadarnhau bod cyllid wedi cael ei sicrhau ar gyfer y prosiect hwn a bydd yn dyrannu adnoddau priodol i ategu'r prosiect hwn. Ar ôl i'r prosiect gael ei staffio'n llawn dylai hyn sicrhau na fydd oedi pellach i ffrydiau gwaith allweddol.

Argymhelliad 6 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gynnal asesiad fel mater o frys i gategoreiddio a blaenoriaethu meysydd hyfforddiant a ddylai fod yn orfodol neu fel arall i benderfynu a ddylai'r Byrddau Iechyd fod â'r hyblygrwydd i flaenoriaethu anghenion hyfforddiant eu staff.

Ymateb: Derbyn

- Bydd Llywodraeth Cymru yn gwneud gwaith gyda'r byrddau iechyd i archwilio hyfforddiant gorfodol ar faeth.

- Mae Byrddau Iechyd yn gyfrifol am flaenoriaethu meysydd hyfforddiant ar gyfer eu staff eu hunain. Dadansoddiad o anghenion lleol yw'r dull mwyaf effeithiol o nodi gofynion addysg lleol.

Argymhelliad 7 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda byrddau iechyd i ddatblygu a rhoi ar waith y dulliau mwyaf effeithiol o gyflwyno hyfforddiant gan gynnwys ystyried e-ddysgu, a hyfforddiant grŵp

Ymateb: Derbyn

- Mae ystod o ddeunyddiau dysgu eisoes ar gael ar gyfer hyfforddiant maeth. Mae Llywodraeth Cymru yn arwain adolygiad o gynnwys deunyddiau e-ddysgu ar faeth (bwydydd a hylifau) drwy fforwm maeth ac arlwygo Cymru gyfan. Caiff hwn ei gwblhau fel rhan o gynllun gwaith 2017-2018.
- Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda byrddau iechyd i sicrhau'r defnydd o'r cyfuniad mwyaf effeithiol o e-ddysgu a dysgu wyneb yn wyneb.

Argymhelliad 8 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cyfarwyddyd i fyrddau iechyd fod yn rhaid cael cyfarwyddwr anweithredol penodol i fod yn gyfrifol am arlwygo mewn ysbytai a maeth cleifion.

Ymateb: Derbyn

- Mae'r gyfarwydddeb hon wedi'i chyhoeddi a chafwyd ymatebion gan sefydliadau iechyd.
- Mae pob bwrdd ac Ymddiriedolaeth iechyd wedi nodi cyfarwyddwr anweithredol arweiniol sy'n gysylltiedig â swyddog gweithredol.

Argymhelliad 9 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru roi'r flaenoriaeth bennaf i benderfynu a ddylid caffael system wybodaeth gyfrifiadurol ar gyfer Cymru gyfan ai peidio. Rydym yn disgwyl derbyn y wybodaeth ddiweddaraf am y penderfyniad ac amserlen ar gyfer gweithredu erbyn mis Medi 2017. Os penderfynir peidio â chaffael system o'r fath, mae angen i Lywodraeth Cymru roi canllawiau clir i gyrff y GIG ar yr hyn y mae angen iddynt ei wneud yn unigol i gryfhau'r systemau TG sy'n cefnogi meysydd arlwygo mewn ysbytai a maeth cleifion.

Ymateb: Derbyn

- Mae cynllun busnes ar gyfer system wybodaeth gyfrifiadurol yn cael ei adolygu a'i ailddrafftio ar hyn o bryd drwy gysylltiad rhwng staff yn Nhîm Iechyd Digidol Llywodraeth Cymru a byrddau iechyd GIG Cymru.
- Caiff yr achos busnes a ailddrafftwyd ei gyflwyno i Fwrdd Gwybodeg Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru pan fydd wedi'i gwblhau. Bydd penderfyniad y Bwrdd yn seiliedig ar y manteision a'r canlyniadau a nodwyd yn yr achos busnes.
- Bydd y Pwyllgor yn cael diweddariad ar y penderfyniad ynghylch system wybodaeth arlwygo gyfrifiadurol Cymru gyfan erbyn mis Medi 2017.

Argymhelliad 10 Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru adolygu'r targed ar gyfer lleihau gwastraff bwyd, i herio'r byrddau iechyd i leihau gwastraff ac arbed cymaint o arian ag y bo modd.

Ymateb: Derbyn

- Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon wedi cytuno ar darged gwastraff bwyd ysbyty newydd o 5%. Mae Cylchlythyr Iechyd Cymru yn cael ei baratoi a chaiff ei ddsbarthu i fyrddau iechyd ac Ymddiriedolaeth GIG Felindre ym mis Mai.